

Pius XII. nebol “Hitlerov pápež”

Daniel Demers

12. mája 2019 ✝ Cirkev

„Nebudte na pohoršenie ani Židom ani Grékom ani Božej Cirkvi ...
—1 Kor 10:32

Zdroj: wikimedia.org

OTVORENIE TAJNÝCH ARCHÍVOV PIA XII

Pápež František oznámil, že v roku 2020 budú sprístupnené tajné archívne materiály Pia XII. Pius XII. bol štátnym tajomníkom Vatikánu a neskôr pápežom v čase vlády nemeckého národného socializmu v 30. a 40. rokoch dvadsiateho storočia. Je kritizovaný za to, že nerobil dosť, aby zastavil prenasledovanie Židov zo strany nacistického Nemecka.

Vyšlo niekoľko kníh, ktorých autori tvrdia, že Pius nemal problém s nacizmom, ba dokonca, že ho podporoval. Medzi ne patrí napríklad aj kniha profesora Johna Corwella z Cambridge University, *Hitler's Pope* (Hitlerov pápež). V čase, keď sa Hitler dostal k moci, bolo nemeckých katolíkov 23 miliónov. Po *Anschlusse* (t.j. po pripojení Rakúska k nacistickému Nemecku) sa tento podiel zvýšil na 34 miliónov.

KONKORDÁT

Kardinál Eugenio Pacelli, v roku 1933 vatikánsky štátny tajomník (budúci Pius XII.), rokoval s nacistami o konkordáte (t.j. zmluve). Vo svojej knihe *The Third Reich in Power* profesor Cambridge University vysvetľuje, že zmluva bola uzavretá po nacistických hrozbách, že „všetci katolíci budú prepustení zo štátnej služby a katolícke laické organizácie budú zakázané“. Cirkev na základe tejto zmluvy súhlasila, že sa nebude zapájať do nemeckej politiky.

Evans hovorí, že zmluva mala „zaručiť nedotknuteľnosť katolíckej Cirkvi v Nemecku spolu s jej majetkom a organizáciami“. Krátko po tom, čo Hitler podpísal konkordát, chvastal sa, že “zmluva [s Vatikánom] ukazuje svetu ... že tvrdenie, podľa ktorého národný socializmus je nepriateľský voči náboženstvu, je lož,” píše Cornwell. Hitler ďalej tvrdil, že konkordát “bude obzvlášť významný v boji proti medzinárodnému židovstvu.” Pacelli okamžite vydal vyhlásenie, v ktorom vehementne popieral, žeby konkordát „znamenal morálny súhlas s národným socializmom“. Napriek tomu profesor Cornwell tvrdí, že zmluva

„[formalizovala] morálnu povinnosť katolíkov poslúchať nacistických vládcov [a] že katolícki kritici zostali ticho“. Pacelli, budúci pápež, sa stal jedným z mnohých svetových lídrov, ktorý si uvedomil, že dohody podpísané s Adolfom Hitlerom nemajú ani cenu papiera, na ktorom boli napísané.

Takmer okamžite nato Vatikánsky štátny tajomník začal nastickej vláde adresovať memorandum za memorandum, aby protestoval proti porušovaniu konkordátu. Nacistická polovojská organizácia SA ukončila činnosť cirkevných organizácií, zabavila cirkevné peniaze a začala ostro sledovať aktivity vo farnostiach. Zároveň tlačila na členov katolíckej mládežníckej organizácie, aby sa pripojili k organizácii Hitlerjugend (Hitlerova mládež). Farnosti v reakcii na to vyhнали SA zo svojich farských aktivít a odsúdili dozor nacistov. Kardinál Pacelli sa sťažoval nacistom, že „odpudivý jav informátorov číhajúcich na každý krok, na každé slovo na každý oficiálny akt [Cirkvi]“ je priamym porušením zmluvy. V januári 1936 si pobúrený pápež Pius XI., predvolal nemeckého veľvyslanca vo Vatikáne kvôli „prenasledovaniu a násilnostiam, ktorým sú katolíci vystavení“, píše profesor Peter Godman v knihe Hitler a Vatikán. Bolo čoraz viac zrejmé, že nemeckým katolíkom bude upierané právo žiť podľa svojho presvedčenia.

Zdroj: wikipedia.com

Podľa nových protižidovských nacistických zákonov, aj Židia pokrstení pred nástupom nacistov k moci, boli právne považovaní za Židov a perzekvovaní, napr. Editha Steinová. Narodila sa v židovskej rodine, v roku 1916 získala titul Ph.D. a neskôr sa stala profesorkou na univerzite vo Friedbergu. V roku 1922 konvertovala na katolicizmus a začala vyučovať na Dominikánskej katolíckej škole. Po prijatí nového zákona požadujúceho od učiteľov osvedčenie o árijskom pôvode, bola v roku 1933 nútená vzdať sa učiteľstva. Potom vstúpila do karmelitánskeho kláštora (ako sestra Terézia Benedikta z Kríža). Steinová bola preložená do kláštora v Holandsku, aby sa tak zaistila jej ochrana. Nakoniec bola zatknutá spolu s ostatnými konvertovanými Židmi (244 ľudí) v Holandsku, ktorých predtým nacisti ušetrili. Jeden holandský úradník sa ponúkol, že jej umožní utiecť. Odmietla so slovami, že „keby ju niekto zbavil možnosti zdieľať osud jej bratov a sestier práve v tejto situácii, pre ňu by práve toto bola skutočná záhuba“. Bola poslaná do Osvienčimu a tam zahynula v plynovej komore.

Ako mučeníčka za vieru bola Steinová kanonizovaná v roku 1996 ako svätá Terézia Benedikta z Kríža. Podľa profesora Cornwella napísala Piovi XI. list, v ktorom ho prosila, aby Cirkev odsúdila „nenávisť, prenasledovanie [a] antisemitizmus...“ štyri roky predtým, než vydal encykliku *Mit Brennender Sorge* (S úzkostlivou starosťou).

S ÚZKOSTLIVOU STAROSŤOU (MIT BRENNENDER SORGE)

Po týchto mnohých prešľapoch nacistov, sa v roku 1937 niekoľko nemeckých biskupov a kardinálov stretlo s Pacellim v Ríme a spoločne sformulovali text pápežskej encykliky nazvanej „S úzkostlivou starosťou“, ktorú potom vydal pápež Pius XI. Bola tajne prepašovaná do Nemecka, kde sa na Kvetnú nedeľu čítala v každom katolíckom kostole.

Encyklika „odsúdila nenávisť a osočovanie“, ktoré šíрили proti Cirkvi,“ píše Evans. Taktiež odsúdila „prevracanie a falšovanie poriadku vecí stvorených podľa Božej vôle“ „povyšovaním rasy, národa či niektorých z jeho konkrétnych foriem, predstaviteľa štátnej moci“ árijským mýtom o „rase a krvi“. Podľa nacistov bola biela „árijská“ rasa nadradená všetkým ostatným a všetci Nemci boli povinní prejavovať svoju absolútnu oddanosť národno-socialistickému [nacistickému] štátu.

Keďže podľa katolíckej Cirkvi majú katolíci prejavovať svoju duchovnú oddanosť Rímu a pápežovi, takáto dvojité oddanosť bola nezlučiteľná s nacistickou ideológiou. Encyklika nepriamo mierila na Hitlera a nacistickú hierarchiu: „Evanjelium Ježiša Krista je konečné, je záväzné navždy ... vylučuje akékoľvek ľudské dodatky; a už vôbec nepripúšťa, aby bolo nahradené alebo vystriedané svojvoľnými „zjaveniami“, ktoré niektorí dnešní rečníci chcú vyvodzovať z takzvaného mýtu o krvi a rase.“

Americký veľvyslanec v Nemecku, William Dodd, vo svojom denníku poznamenal, že „v tlači nebolo toto posolstvo ani slovom spomenuté ... kópie boli vydané v Anglicku a ďalších krajinách“ a odtiaľ sa o ňom mnohí Nemci dozvedeli.

ODPOVEĎ NACISTOV

Nacistická reakcia na encykliku bola okamžitá. Hitler nariadil zabaviť všetky kópie encykliky a zakázal jej ďalšie rozširovanie. U koho by sa našla, mal byť zatknutý a tlačiarne, ktoré by sa opovážili ju tlačiť, mali byť zatvorené.

Podľa Evansa, nemecký šéf polície Heinrich Himmler nariadil svojmu zástupcovi Reinhardtovi Heydrichovi (katolíkovi, z ktorého sa stal zúrivy antikatólik), aby „do cirkevných organizácií nasadil tajných agentov a vystupňoval policajné prenasledovanie duchovenstva“. Aj Himmler bol pôvodne katolíkom.

Evans tiež poukazuje na to, že diecézna tlač bola pod prísnou kontrolou, na púte a procesie boli uvalené prísne obmedzenia a snúbenecké i rodičovské kurzy boli zakázané. Kláštory boli zatvorené a ich majetok zabavený. Asi tretina všetkých katolíckych kňazov bola potrestaná – niektorí boli uväznení.

Bundesarchiv, Bf 103-1002-0421-000
Foto: v. Ang. / J. M. 1938

Zdroj: [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heinrich_Himmler_and_Reinhard_Heydrich_1938.jpg)

Nacistická tlač informovala o zatknutí tisícov katolíckych duchovných, ktorých obviňovala zo sexuálneho zneužívania. Bola rozbehnutá rozsiahla propagačná kampaň proti kňazom a rehoľníkom za homosexuálne

a pedofilné delikty. Príbehy o prípadoch sexuálneho zneužívania zaplňali stránky nacistickej tlače v celom Nemecku. Podľa profesora Evansa tieto príbehy tvrdili, že “homosexualita a pedofília je v Cirkvi endemická ... [a] do roku 1937 viac ako tisíc kňazov, mníchov a rehoľných bratov ... čakalo na súd za takéto obvinenia ... kampaň ministerstva propagandy vykresľovala Cirkev ako sexuálne skazenú, ktorej nie je možné zveriť mládež”. Evans uvádza jeden z mnohých článkov, podľa ktorého: „Cirkev je hnisiajúca rana na zdravom rasovom tele

V dôsledku toho boli katolícke mládežnícke organizácie zatvorené. Minister nacistickej propagandy Joseph Goebbels, sám pôvodom katolík, v jednom rozhlasovom prejave reval: „Tento sexuálny mor musí byť od základu zničený“. Martha Dodd, dcéra veľvyslanca Dodda vo svojej knihe z roku 1939 Through Embassy Eyes napísala, že „nacisti budú spokojní len vtedy, keď bude katolícka Cirkev vyhladená“.

AMERICKÁ ODPOVEĎ

Americká tlač nebrala vážne obvinenia zo sexuálneho zneužívania prichádzajúce z Nemecka. Napríklad príbeh s názvom “Nazi Paper Ironic At Popes Comment” bol zverejnený až na strane 20 sekcie B denníka *Washington Evening Star*. Tlačová agentúra *Associated Press* písala o škandáloch ako o „obvineniach z nemorálnosti“. Cirkev, ako sa uvádza v článku *Rising Sun Midland Journal* [MD] s názvom “Desať kňazov zatknutých ...”, reagovala na obvinenia zo zneužitia tvrdením, že z 25 635 kňazov v Nemecku iba 58 je „obvinených z nemorálnosti“.

Chicagský kardinál George Mundelein označil obvinenia z nemorálnosti za „súčasť nacistickej propagandistickej kampane proti Cirkvi a prirovnal ich k večerným rozprávkam pre deti oproti krutostiam, akých sa Nemci dopúšťali za I. svetovej vojny“. Článok zverejnený v denníku *Washington Evening Star* (“Nazi Press Shouts for Papal Action”) písal, že Mundelein taktiež nazval Hitlera “[nástenným] papierovým vešiakom” a Josepha Goebbelsa, ministra propagandy, za “zvrhlého”. Berlín požadoval ospravedlnenie a vyzval pápeža Pia XI., aby „s ním [Mundeleinom] spravil poriadok.“ Svätá stolica odmietla proti Mundeleinovi zakročiť.

JE PROLOGUE MINULOSŤ?

Po otvorení tajných archívov pápeža Pia XII. bude zaujímavé vidieť dokumenty týkajúce sa internej komunikácie a memoránd Cirkvi o týchto nacistických obvineniach. Niet pochyb, že mnohé prekvapivé skutočnosti vyjdú najavo.

Zdroj: <https://www.catholicstand.com/pius-xii-was-not-hitlers-pope-the-nazi-persecution-of-the-church/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/pius-xii-nebol-hitlerov-papez/>